

Rosleff: Vi, som ere vante til at færdes ude blandt Landmændene, vide jo meget godt, at det i mangfoldige Tilfælde er vanskeligt at skaffe Penge til Beje, og at det i mange Tilfælde vil være en stor Sættelse, naar vedkommende Landmand faar let Afgang til at faa Driftslaan. Vi vide jo alle, at ude paa Landet, naar Indtægterne begynde at mindste, sniber det med at betale Udgifterne, indtil Høsten kommer med den ny Indtægt, og vi vide jo ogsaa i mange Tilfælde, hvor Landmændene have haft noget at sælge, at de ikke altid holde af at sælge paa det Tidspunkt, da de absolut have Brug for Pengene, men hellere ville vente til en gunstig Lejlighed, ved hvilken de kunne faa flest Penge for deres Varer, og disse althaa give den største Indtægt. I saadanne Tilfælde er det naturligvis, at det foreliggende Lovforslag tilsigter at gøre Nytte, og jeg kan for saa vidt ikke andet end paaskønne det. Jeg tror ogsaa, at det vilde kunne komme til at gøre megen Gavn, dersom blot Folk ville benytte det, dersom Folk, der ere vel stillede og maaste selv aldrig komme til at trænge dertil, ville sætte sig i Spidsen for at danne saadanne Foreninger ude i Landet, hos hvilke saa de, der trænge til Penge, kunne faa Afgang til Laan. Men skulde man se saaledes paa det, at det kun er dem, der ere særlig ugunstigt stillede, særlig ere i Nød eller Trang for Penge, der melde sig ind i Foreningerne, saa vilde Loven naturligvis ikke komme til at gøre den Gavn, som den tilsigter, og saa vilde den vel i det hele taget slet ikke komme til at træde i Virksomhed. Derfor vilde jeg ønske, hvis Loven bliver vedtagen — om end ikke i den foreliggende Skikkelse, hvilket jeg ikke tror, idet der vel kunde være adskillige Ændringer at gøre — at Befolkningen vilde se saaledes paa Sagen, at de, der ere nogenlunde vel situerede, vilde sætte sig i Spidsen for at danne saadanne Foreninger, for at Loven kunde naa det Maal, den har sat sig. — Jeg skal tillade mig at gøre enkelte Bemærkninger dels til de foregaaende ærede Talere, dels til Lovforslagets Motiver og Paragraffer. Der er sagt — det var den første ærede Taler (H. Hansen), der hentydede hertil — at Mejerierne vilde være det rette Sted, hvor saadanne Foreninger let kunde dannes. Ja, tilsyneladende kunde det se saaledes ud; men paa den anden Side er det, naar man ser rigtigt paa det, aldeles umuligt, idet mangfoldige vilde blive udelukkede fra at nyde godt af Loven, som, ja det er maaste ikke rigtigt at sige det, næsten vilde blive en Undtagelseslov. Derimod tror jeg, den Vej er heldigere, som anvises i Loven, at det sker

amtsvis, — saaledes forstaar jeg det da. Man kunde ogsaa tænke sig, at Ordningen kunde ske mindre begrænset, men lad os gaa ud fra, at det sker amtsvis, hvad der er det sandsynligste, da det er et saadant Birkeseft, Landbosforeningerne i Almindelighed have. Det er da et ikke saa lille Omraade, og det vil derfor ikke være forbundet med saa ubetydeligt et Arbejde at administrere saadanne Foreninger. Det er da navnlig det, jeg vil pege paa, at det kan vist ikke lade sig gøre, at man tænker sig at faa disse Foreninger administrerede uden nogen særdeilig Udgift. Der staar nemlig i Motiverne, at Bestyrelserne af saadanne Foreninger skulle have indgaaende Rensstab til vedkommende Medlemmers Drift og Besætning eller i alt Fald til deres Voksbrug og Besætning. Men skulle de have det, er dette ikke forbundet med saa lidet Arbejde, dersom man tænker sig en Forening bestaaende af et helt Amt. En Bestyrelse, der skal have det, vil ikke kunne gøre dette Arbejde, undtagen den bliver lønnet derfor, saa at den ikke alene faar sine Rejsseudgifter godtgjorte, men ogsaa faar Diæter ved saadanne Lejligheder. Der staar længere henne i Motiverne noget herom, som jeg vil tillade mig at gøre den højtærede Landbrugsminister opmærksom paa. Det har maaste været saaledes før, at der altid fandtes Mænd, der vilde sætte sig i Spidsen og udføre Arbejdet gratis i saadanne Stillinger. Men det er ikke saaledes nu; Folk, der skulle gøre et saa stort Arbejde uden at faa noget for det, begynde at trække sig tilbage; de begynde at blive bange for at have saa store personlige Udgifter, fordi Tiderne ere saa daarlige, som de ere, hvad man ikke saa sjældent hører nu. Det var ikke saaledes i de bedre Tider, da var det ingen Sag, men nu siger man: Jeg har ikke Raad til at gøre det Arbejde gratis, jeg spilder ikke alene min egen Kraft, men forspommer ogsaa min Gerning og Bedrift derhjemme! Derfor vil jeg gerne henlede det ærede Udvalgs Opmærksomhed paa, at det vist ikke gaar an at tro, at man kan faa dette store Arbejde, som skal udføres af Bestyrelsen, gjort for ingen Ting. Jeg vilde ogsaa gerne tillige gøre opmærksom paa, om ikke det eventuelle Tilsyn, som Lovforslaget sigter paa, om det end ikke helt kunde undværes, saa dog kunde indskrænktes. Jeg mener ellers, at Bestyrelserne godt kunde føre det Tilsyn, i hvert Fald i dets store Almindelighed, og at det saa kun blev i ganske enkelte Tilfælde, at det Tilsyn, som her tilsigtes, traadte til og efterjaa. Der staar, at dette Tilsyn skulde vejlede og raadgive. Det, tror jeg ikke, er rigtigt.